

KLÄCKEBERGA KYRKA

Välkomna till Kläckeberga kyrka! Vi står i en av traktens äldsta och märkligaste byggnader. Den har troligen uppförts i början av 1200-talet, men har naturligtvis förändrats vid flera ombyggnader under århundradenas lopp.

Den interiör vi möter idag är framför allt präglad av förändringar, gjorda på 1760-talet och år 1834.

Kyrkan hade ursprungligen stenvalv, vilka revs 1760. Samtidigt byggde man en sakristia på norra sidan om koret. Byggnadsmaterialet var en del av stenen från de rivna valven. Ett nytt brädvalv byggdes och målades senare av provinsmålaren A.G. Wadsten. Valvet är ljusblått och smyckas av skyar och änglar. I mitten ser vi en ängel och ett band med texten: "Helig, helig, helig herre Gud Sebaoth".

Ungefär samtidigt (1764) tillkom predikstolen, huggen och målad av kyrkobildduggaren Jonas Berggren i Kalmar. Den stod före 1834 i söder, mitt emot sin nuvarande placering.

1834 tog man upp två fönster i norr och rev den gamla kvinnoläktaren. Kyrkans brädvalv drogs fram över koret, som tidigare haft stenvalv och valvet mellan långhuset och koret togs bort. Ett större ljusare kyrkorum skapades enligt tidens ideal.

Kyrkans inte mindre än tre altartavlor placerades om.

Den målning vi nu ser över altaret är stiftets, kanske också en av landets förnämsta. Den målades av Herman Hahn 1616 och togs som krigsbyte under 30-åriga kriget från ett nunnekloster i Braunsberg Ostpreussen. Karl Karlsson Gyllenhjelm skänkte den 1629 till Stockholms storkyrka. Senare kom den till Kungsholms församling, som sålde den 1820. Genom en av ägarna till Kärrstorps säteri, friherre Axel Oskar Raab, överlämnades den som gåva till kyrkan. Motivet är jungfru Marie bebådelse.

Betydligt mindre intressant, i varje fall för de konstförståndiga, är målningen på södra långväggen. Den föreställer herdarnas tillbedjan och har målats av friherre Abraham Cronhjort. Församlingen betraktade den emellertid som ett stort konstverk och placerade den 1834 över altaret.

Vid kyrkans mest omfattande renovering 1938, hittades bakom den nuvarande altarmålningen den triptyk, som nu hänger på långhusets norra vägg. Det är troligen vad som återstår av ett gammalt altar-

skåp. Man kan tänka sig pilastrar och listverk, som omramar den tredelade målningen med bilder av bebådelsen, Jesu födelse och korsfästelsen. Eftersom kyrkan brändes av danskarna 1611, bör altarskåpet ha tillkommit ett stycke in på 1600-talet. Det renoverades 1737.

I koret finns också några intressanta prydnader. Över ingången till sakristian hänger generalmajoren Abraham Cronhjorts förnämliga huvudbanér eller begravningsvapen, och på motsatta sidan finns en modern textil av professor Edna Martin. Den är utförd som en fana. Anledningen är, att platsen tidigare upptogs av en gammal sidenfana med allegoriskt motiv, målad av friherre Carl Gustaf Cronhjort. Den förvaras nu i statens historiska museum.

Edna Martin har också formgivit mattorna i koret.

I korgolvet ligger en större sten, nämligen biskop Henning Schüttes gravsten. Biskopen, som ägde Kläckeberga gård, byggde 1668 under koret ett gravvalv, där medlemmar av ätterna Schütte, Cronhjort och Rothlieb m. fl. fått sitt sista vilorum.

Detta är vad man lätt kan se i kyrkorummet, men byggnaden rymmer åtskilligt mera av stort intresse. Vid den stora undersökningen av kyrkan 1938 upptäckte Harald Åkerlund en källarvåning, som numera kan nås genom en trappa i södra muren. Om du dessutom hade haft möjlighet att gå upp på vinden, hade du sett spåren av ytterligare en våning. Det kan t.o.m. vara så, att kyrkan eller den ursprungliga byggnaden haft fyra våningar:

källarvåning, kyrkvåning, en stor festsal, och överst en skyttevåning. Det finns rester av flera trappor i murarna. Möjligen har Kläckeberga kyrka ursprungligen varit ett fast hus av samma medeltida typ som de borgar medeltidens biskopar lät uppföra på flera håll i Norden.

Vi vet med säkerhet, att kyrkan spelat stor roll som försvarsanläggning, exempelvis 1436, då Engelbrekt placerade en garnison i kyrkan, och under Kalmarkriget 1611.

När du lämnar kyrkan och ser dig omkring på kyrkbacken, skall du försöka tänka dig, att byggnaden varit betydligt högre, att koret och sakristian inte varit byggda och att flera vallar, med vallgravar däremellan funnits runt den nuvarande kyrkogården.

Så har det nämligen varit. Låt fantasin arbeta!